

Svensk Förening för Vårdhygien

Vårdhygienisk egenkontroll

Verktyg för strukturerat ledningsarbete inom kommunal vård och omsorg

För verksamheter som bedriver:

- ✓ hemtjänst och hälso- och sjukvård i ordinärt boende
- ✓ hälso- och sjukvård samt insats korttidsplats för vuxna och särskilda boendeformer enligt SoL och LSS

Arbetsgruppen VEK, mars 2024

Syfte

Verktyget är ett hjälpmedel för strukturerad genomgång av verksamheten och ett stöd till systematiskt vårdhygieniskt förbättringsarbete, för att förebygga smittspridning och vårdrelaterade infektioner.

Verktyget omfattar:

- ✓ checklista för egenkontroll (ordinärt/särskilt boende)
- ✓ mall för handlingsplan

Checklista och vägledning för vårdhygienisk egenkontroll

För verksamheter som bedriver hälso- och sjukvård samt insats korttidsplats för vuxna och särskilda boendeformer enligt SoL och LSS

Enhet/verksamhet: _____ Datum: _____

Deltagare: _____

Linjechef: _____

[Ingen rubrik]

1	Övergripande förutsättningar för smittförebyggande arbete	Ja	Nej
1.1	Systematiskt arbetssätt finns för att säkerställa god hygienisk standard <i>Linjechef ansvarar för att det finns ett systematiskt arbetssätt för att säkerställa god hygienisk standard på enheten som minst omfattar:</i> <ul style="list-style-type: none">• regelbunden vårdhygienisk egenkontroll (checklista och handlingsplan) förlagsvis årligen• utvärdering av egenkontroll och vidtagna åtgärder• återkoppling och information till personal. <i>Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (ISO 9001:2015), SKR Vägledning för vårdhygieniskt arbete, omr 6.</i>	☐	☐
1.2	Vårdhygieniska riktlinjer och rutiner är kända och följs av alla personalkategorier <i>Tydliga informationsvägar finns för att göra vårdhygieniska riktlinjer och rutiner tillgängliga och kända för all personal som vistas på enheten. Till exempel lokala rutiner, riktlinjer från vårdhygienisk enhet, Vårdhandboken eller föreskrifter som berör vårdhygien.</i> <i>SKR Vägledning för vårdhygieniskt arbete, omr 2.</i>	☐	☐
1.3	Person med definierat ansvarsområde vårdhygien finns på enheten, till exempel hygienombud <i>Utsedd person med ansvar att hålla sig uppdaterad inom ämnet vårdhygien finns. Uppdrag och mandat är tydligt, med skriftlig uppdragsbeskrivning. Finns ingen utsedd person faller detta uppdrag på linjechef.</i>	☐	☐
1.4	Utbildning i basala hygienrutiner, klädregler och smittförebyggande åtgärder ges till all ny personal på enheten <i>Skriftlig rutin finns som beskriver när utbildning ges och av vem. Utbildningen innefattar att förebygga och förhindra smitta och smittspridning i verksamheten samt basala hygienrutiner och klädregler. Den utformas på ett sådant sätt att personal kan omsätta kunskapen i det praktiska arbetet.</i> <i>Smittrester (AFS 2018:4), 6 § HSL-FS 2022:44 (SoL, LSS), SKR Vägledning för vårdhygieniskt arbete, omr 3.</i>	☐	☐

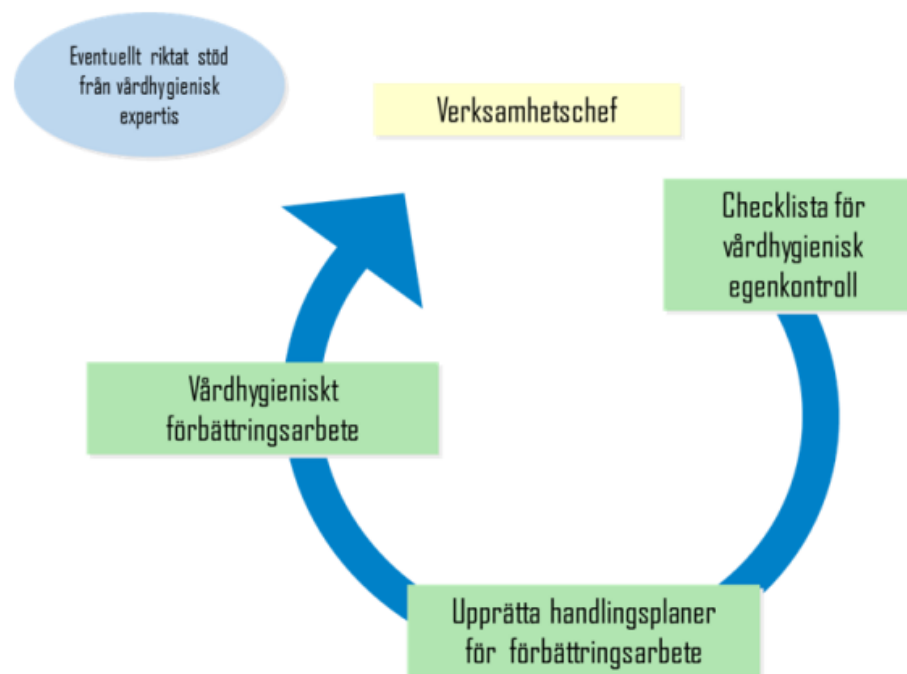

Svensk Förening för Vårdhygien

Genomförande

Linjechef ansvarar för genomförande, förslagsvis tillsammans med omvårdnadspersonal och sjuksköterska eller annan person med lämplig kompetens i verksamheten, t.ex. hygienombud.

Årlig genomgång rekommenderas.

Checklistan delas upp i 3 delar

- Övergripande förutsättningar för smittförebyggande arbete
- Basala hygienrutiner och klädregler
- Andra smittförebyggande åtgärder

Exempel del 1

1	Övergripande förutsättningar för smittförebyggande arbete	Ja	Nej
1.1	<p>Systematiskt arbetssätt finns för att säkerställa god hygienisk standard</p> <p><i>Linjechef ansvarar för att det finns ett systematiskt arbetssätt för att säkerställa god hygienisk standard på enheten som minst omfattar:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• regelbunden vårdhygienisk egenkontroll (checklista och handlingsplan) förslagsvis årligen• utvärdering av egenkontroll och vidtagna åtgärder• återkoppling och information till personal. <p><i>Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9), SKR Vägledning för vårdhygieniskt arbete, omr 6.</i></p>	☐	☐
1.2	<p>Vårdhygieniska riktlinjer och rutiner är kända och följs av alla personalkategorier</p> <p><i>Tydliga informationsvägar finns för att göra vårdhygieniska riktlinjer och rutiner tillgängliga och kända för all personal som vistas på enheten. Till exempel lokala rutiner, riktlinjer från vårdhygienisk enhet, Vårdhandboken eller föreskrifter som berör vårdhygien.</i></p> <p><i>SKR Vägledning för vårdhygieniskt arbete, omr 2.</i></p>	☐	☐
1.3	<p>Person med definierat ansvarsområde vårdhygien finns på enheten, till exempel hygienombud</p> <p><i>Utsedd person med ansvar att hålla sig uppdaterad inom ämnet vårdhygien finns. Uppdrag och mandat är tydligt, med skriftlig uppdragsbeskrivning.</i></p> <p><i>Finns ingen utsedd person faller detta uppdrag på linjechef.</i></p>	☐	☐
1.4	<p>Utbildning i basala hygienrutiner, klädregler och smittförebyggande åtgärder ges till all ny personal på enheten</p> <p><i>Skriftlig rutin finns som beskriver när utbildning ges och av vem. Utbildningen innefattar att förebygga och förhindra smitta och smittspridning i verksamheten samt basala hygienrutiner och klädregler. Den utformas på ett sådant sätt att personal kan omsätta kunskapen i det praktiska arbetet.</i></p> <p><i>Smittrisker (AFS 2018:4), 6 § HSLF-FS 2022:44 (SoL, LSS), SKR Vägledning för vårdhygieniskt arbete, omr 3.</i></p>	☐	☐

Exempel del 2

2	Basala hygienrutiner och klädregler SOSFS 2015:10 , SKR Vägledning för vårdhygieniskt arbete omr 8	Ja	Nej
2.1	All personal bär kortärmade arbetskläder i direkt och indirekt vård- och omsorgsarbete <i>Arbetsklädernas ärmar är korta och slutar ovanför armbågen så att korrekt handdesinfektion av händer och underarmar kan utföras. Det gäller även eventuell undertröja.</i> Smittrisker (AFS 2018:4) , Vårdhandboken Klädregler .	☐	☐
2.4	Handdesinfektionsmedel finns lättåtkomligt där direkt och indirekt vård- och omsorgsarbete utförs <i>Handdesinfektionsmedel finns:</i> <ul style="list-style-type: none">• i vårdtagarens lägenhet/rum innanför dörr och i hygienutrymme• i förråd för rent och sterilt material• i gemensamma utrymmen såsom tvättstuga, desinfektionsrum och avdelningskök. Smittrisker (AFS 2018:4) , Bygghälsa och vårdhygien (BoV) .	☐	☐

Exempel del 3

3	Andra smittförebyggande åtgärder	Ja	Nej
3.1	<p>Riskbedömning av riskfaktorer för smittspridning hos vårdtagare görs i det dagliga arbetet och smittförebyggande åtgärder vidtas vid behov <i>Riskfaktorer för smittspridning kan vara till exempel hosta, vätskande sår, kräkning, diarré och bristande kognitiv förmåga. Smittförebyggande åtgärder som har särskild betydelse för att förhindra smittspridning:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• vårdtagare med diarré och/eller kräkning har eget rum och egen toalett• vårdtagare med symtom på luftvägsinfektion (hosta, snuva, halsont) vistas inte i gemensamma utrymmen• sår är väl täckta• personal stannar hemma vid symtom på smittsam sjukdom, exempelvis magsjuka eller luftvägsinfektion• skyddsutrustning finns tillgänglig och används enligt rutin hos vårdtagare med riskfaktor för smittspridning• händerna tvättas med tvål och vatten vid omvårdnad av vårdtagare med kräkning eller diarré. <p>Vårdhandboken Smitta och smittspridning. Vårdrutiner.</p>	☐	☐
3.11	<p>Hänsyn tas till vårdhygieniska aspekter vid om- och nybyggnation samt vid inköp av möbler till gemensamhetsutrymmen <i>Särskilda krav på rengöring och desinfektion ställs på lokaler där vårdtagare vistas, även på möbler och inredning i dessa lokaler.</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Vid om- och nybyggnation eller förändring av vård- och omsorgslokaler tas tidig kontakt med vårdhygienisk enhet för delaktighet i planeringsarbetet.• Inredning och möbler i gemensamhetsutrymmen är avtorkningsbara och tål alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel. Tygklädda möbler kan tvättas i 60 grader. <p>Bygghänsyn och vårdhygien (BoV), tillämpas vid om- och nybyggnation samt renovering av vård- och omsorgslokaler. Problem som inte kan lösas lokalt lyfts i organisationen till exempel central upphandling av möbler.</p>	☐	☐

Instruktion

- Använd avsedd checklista, med vägledande text, för att svara ja eller nej på respektive påstående.
- Då flera påståenden förekommer ska alla kriterier vara uppfyllda för att svara ja.
- Utifrån förekommande nej-svar, upprättas en handlingsplan.
- Vid oklarheter och behov av stöd kontakta vårdhygienisk enhet i din region.

[Ingen rubrik]

Handlingsplan för vårdhygienisk egenkontroll

Datum:	
Enhet/ verksamhet:	
Linjechef:	

Punkt i checklisten	Identifierat förbättringsområde	Åtgärd	Ansvarig	Planerat slutdatum	Kommentar	Klart Datum o sign.

För verksamheter som bedriver kommunal vård och omsorg inom ordinärt och särskilt boende, Reviderad 29-02-2024

Vikten av god hygienisk standard i vård och omsorg regleras i flera olika lagar, föreskrifter och standarder.

Lag/Föreskrift/Standard	Ansvar
Hälso- och sjukvårdslag, HSL (2017:30)	God hygienisk standard
Socialtjänstlag, SoL (2001:453)	God kvalitet
Lag om stöd och service, LSS (1993:387)	God kvalitet
Patientsäkerhetslag, PSL (2020:659)	Förebygga vårdskador
Smittskyddslag, SmL (2004:168)	Begränsa smittspridning, utbrott
Basal hygien (SOSFS 2015:10)	Hygienkrav för skydd av vårdtagare
Smittförebyggande åtgärder i vissa verksamheter inom SoL och LSS (2022:44)	Säkerställa kompetens, rutiner och skydd mot smitta för brukare inom SoL och LSS.
Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (2011:9)	Riskbedömningar Rutiner och egenkontrollprogram
Smittrisker (AFS 2018:4)	Skydd för arbetstagaren
Svensk standard (SS 872500:2015)	Kvalitet för äldre med omfattande behov i ordinärt och särskilt boende